

Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

Sagsnr.
2016-9784

Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg har d. 16. december 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 165 (alm. del) til børne- og socialministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Doknr.
437603

Dato
13-01-2017

Spørgsmål nr. 165:

"Ministeren bedes redegøre for, hvorvidt en kommune er forpligtet til at reagere på en henvendelse fra en borger, som er bekymret for en medborger over 18 år, herunder hvilke regler der gør sig gældende."

Svar:

Jeg vil indledningsvis konstatere, at jeg er glad for, at vi har et samfund, hvor man bekymrer sig om sine medmennesker, og hvor kommunerne har en omsorgspligt for de borgere, der har brug for hjælp.

Serviceoven regulerer kommunernes pligt til at tilbyde rådgivning og støtte, der forebygger sociale problemer. Endvidere reguleres kommunernes pligt til at tilbyde en række almene serviceydelser og til at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlig sociale problemer.

Den hjælp, som kommunen skal tilbyde efter loven, afhænger ikke af, at borgeren selv ansøger eller henvender sig til kommunen. Det er dog som udgangspunkt en forudsætning, at borgeren er indforstået med at modtage hjælpen.

Hvis kommunen modtager en henvendelse fra en borger, som er bekymret for en medborger over 18 år, kan kommunen være forpligtet til at tilbyde hjælp efter serviceoven. Kommunens pligt til at tilbyde hjælp afhænger af en konkret vurdering af henvendelses indhold.

Kommunerne skal desuden varetage to hensyn, når de fx modtager en henvendelse fra en borger, som er bekymret for en medborger, som kan have brug for hjælp og støtte. På den ene side den pågældende borgers ret til selvbestemmelse og på den anden side kommunens omsorgspligt. Hvis kommunen vurderer, at en borger ikke kan tage vare på egne interesser, indtræder omsorgspligten. Hvis borgeren derimod vurderes at kunne tage vare på egne interesser, skal kommunen respektere borgerens selvbestemmelsesret. I den konkrete situation kan det være relevant at kommunen sætter ind med opsøgende socialt arbejde, som kan være med til at motivere en borger til at takke ja til relevant hjælp.

I det følgende redegøres for de konkrete regler om kommunernes pligt til at yde rådgivning og støtte og om kommunens omsorgspligt.

Generelt gælder der en pligt for de sociale myndigheder til at yde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, jf. servicelovens §§ 1 og 10.

Derudover har kommunerne pligt til efter servicelovens § 81 at yde en særlig social indsats for voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Der påhviler herunder kommunerne en særlig forpligtelse til at yde rådgivning til denne persongruppe, jf. servicelovens § 12. Rådgivningspligten omfatter også opsøgende arbejde.

Kommunen skal endvidere efter servicelovens § 99 sørge for tilbud om en støtte- og kontaktperson til personer med sindslidelser, til personer med et stof- eller alkoholmisbrug og til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller kan opholde sig i egen bolig. Formålet med ordningen er blandt andet gennem opsøgende socialt arbejde at skabe kontakt og opnå et tillidsforhold til meget udsatte borgere for derefter gennem at formidle og motivere borgeren til at tage imod anden relevant hjælp.

Endeligt følger kommunernes omsorgspligt af servicelovens § 82, hvor det fremgår, at kommunen skal yde hjælp til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på deres egen interesser, uanset om der foreligger samtykke fra den enkelte.

Omsorgspligten er kommunens pligt til at undgå omsorgssvigt over for de borgere, der som følge af nedsat psykisk funktionsevne åbenlyst ikke er i stand til at tage vare på egen tilværelse. Pligten er begrundet i, at personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne i flere tilfælde ikke vil være i stand til at afgive det fornødne samtykke til tilbud efter serviceloven i forbindelse med en særlig indsats. Det vil sige, at kommunerne har en pligt til aktivt at undgå omsorgssvigt.

Omsorgspligten betyder, at kommunen skal yde den nødvendige pleje, omsorg og socialpædagogiske indsats over for borgere, der mangler forståelse for, hvad et samtykke indebærer.

Servicelovens § 82 giver dermed grundlaget for, at sociale myndigheder kan sætte ind med bistand, der tilgodeser, at målsætningen med indsatsen i forhold til de svageste grupper kan opfyldes.

Således gælder kommunens omsorgspligt, uanset om den pågældende borger samtykker, men bestemmelsen giver ikke hjemmel til at anvende fysisk magt. Det bemærkes, at der altid vil være tale om en konkret vurdering, hvor hensynet til den enkelte borgers selvbestemmelsesret skal afvejes i forhold til hensynet til kommunens pligt til at undgå omsorgssvigt.

Det vil sige, at kommunernes pligt til at tilbyde hjælp ikke modsvarer af en pligt for borgeren til at modtage hjælp.

Med venlig hilsen
Mai Mercado